

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3762/2023
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Ћирковић Мидић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Крагујевац, Полицијска станица у Крагујевцу, коју заступа Државно правобранилаштво, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2102/22 од 05.04.2023. године, на седници одржаној 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2102/22 од 05.04.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2102/22 од 05.04.2023. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П1 23/21 од 16.03.2022. године, којом је одбијен тужбени захтев да се утврди да је актом органа тужене Републике Србије, МУП-а РС, Секретеријат, Одељење за опште правне послове 02/3 бр. .. од 22.07.2011. године, којим је одбијен захтев тужиоца за упис ефективног радног стажа, повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација по основу места пребивалишта тужиоца и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац се у периоду од 1993. године до 1997. године школовао на Полицијској академији у Београду и један временски период за време студирања је примао плату преко Полицијске управе Крагујевац, а по завршетку студија упућен је на рад у СУП Београд. Од 15.04.1998. године ради у СУП Крагујевац на радном месту официр полиције у ..., у Одељењу полиције, организација, превенција и рад полиције у Тужиоцу је за период од 01.10.1994. године до 05.10.1997. године, за време проведено на Полицијској академији уписан радни стаж, али му није уписан ефективан радни стаж (коефицијент минулог радног стажа у обрачуну) и поводом тога се више пута писаним путем обраћао МУП-у РС - Секретаријату за опште и правне послове за признавање ефективног радног стажа. Први пут се обратио молбом од 10.01.2003. године, на коју му није одговорено, на након тога и захтевима од 21.01.2008. године од 2011. године, на које му је одговорено дописима тужене од 24.01.2008. године и од 22.07.2011. године. У допису тужене од 22.07.2011. године је, између осталог, наведено да радни стаж стечен по основу времена проведеног на школовању улази у стаж осигурања и да је такав стаж остварен ван радног односа, односно није остварен ефективно на раду, већ уплатом припадајућих доприноса, те да исти представља посебан стаж, а не ефективни радни стаж. Тужилац је у овом поступку тражи да се утврди да је орган тужене поступао дискриминаторски према њему, јер тужиоцу и мањем броју полазника Полицијске академије који су упућени на рад у ПУ у Крагујевац, време проведено на редовном студирању у првој класи Полицијске академије у Београду од 01.10.1994. године до 1997. године није признато као ефективни радни стаж, док је другим полазницима прве класе Полицијске академије, који су били у истоветној ситуацији као и тужилац, наведено право признато.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев да се утврди да је актом органа тужене од 22.07.2011. године, којим је одбијен захтев тужиоца за упис ефективног радног стажа, повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је тужилац дискриминисан. Према налажењу првостепеног суда постоји објективно и разумно оправдање за поступање тужене којим је суштински одбила захтев тужиоца за упис ефективног радног стажа у периоду од 01.10.1994. године до 05.10.1997. године, јер тужилац за време студирања није ефективно обављао рад код тужене, те нема право на упис ефективног радног стажа, због чега у радњама органа тужене нема дискриминације према тужиоцу.

Другостепени суд је оценио да је првостепена пресуда правилно донета, али из других разлога од оних које је изложио првостепени суд. По становишту другостепеног суда о захтеву тужиоца тужена није одлучила на начин и у поступку прописаном Законом о државним службеницима, доношењем решења са поуком о правном леку, а тужилац у конкретном случају није покренуо управни спор због ћутања управе, због чега нема места закључку да је тужилац дискриминисан доношењем акта-дописа у форми обавештења, односно да је у односу на тужиоца направљена разлика према месту пребивалишта као личног својства.

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизија, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца за утврђење да је тужилац дискриминисан од стране тужене.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе уређена Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Законом о забрани дискриминације забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад и једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености (члан 16. став 1). Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове о уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду (члан 16. став 2). Изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе, као и чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривени начин, а који се заснива на неком личном својству (члан 2. став 1. тачка 1.).

Законом о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породиче обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство (члан 18); при чему непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона којим се лице које тражи запослење, као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друго лице у истој или сличној ситуацији (члан 19). Посредна дискриминација, у смислу овог закона постоји и када одређана наизглед неутрална одредба, критеријум или пракса стављају или би ставили у неповољнији положај у односу на друга лица – лице које тражи запослење као и запосленог, због одређеног својства, статуса, опредељења или уверења из члана 18. овог закона (члан 19. став 2).

Цитиране законске одредбе указују да је основна карактеристика дискриминације прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или сличној ситуацији, које притом мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица. Лице које тврди да је дискриминисано једино мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом, у складу са чланом 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, што представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

Тужилац је у овом поступку тражио да се утврди да је тужена извршила дискриминацију према њему по основу места пребивалишта, јер је актом органа тужене одбијен захтев за упис ефективнoг радног стажа тужиоцу за период студирања на Полицијској академији, а који је уписан другима полазницима прве класе Полицијске академије који су били у истоветној ситуацији као и тужилац.

У конкретном случају, тужилац није учинио вероватним да је због неког свог личног својства стављен у неповољнији положај у односу на друга лица, која су у истоветној чињеничној ситуацији. У ситуацији када је тужилац незадовољан поступањем тужене (јер му није признала ефективни радни стаж за време проведено на школовању од 01.10.1994. године до 05.10.1997. године) и сматра да је такво понашање дискриминаторско, а да при том није доказао да је такво поступање тужене у вези са личним својством тужиоца, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона, јер дискриминација постоји само када постоји узрочна веза између неповољног поступања и каквог личног својства. Околност да је појединим запосленима из других ПУ уписан као ефективни радни стаж време проведено на Полицијској академији, а тужиоцу није, не може се сматрати актом дискриминације, с обзиром на то да се ради о поступању тужене у оквиру својих овлашћења. Спорно се у суштини односи на право тужиоца чија заштита се остварује у управном поступку, поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа или управном спору, а о дискриминацији се не може говорити без утемељености на неком личном својству.

С обзиром на изнето, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоца у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцу.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужилац није постигао успех у овом поступку.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић